

N Á V R H

na skrátene legislatívne konanie o vládnom návrhu ústavného zákona o ochrane pred útokmi chráneného živočícha

Podľa § 89 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov za mimoriadnych okolností, keď môže dôjsť k ohrozeniu základných ľudských práv a slobôd alebo bezpečnosti alebo ak hrozia štátu značné hospodárske škody, Národná rada Slovenskej republiky sa môže na návrh vlády uznieť na skrátanom legislatívnom konaní o návrhu zákona.

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky predkladá na rokovanie vlády Slovenskej republiky materiál „Návrh na skrátene legislatívne konanie o vládnom návrhu ústavného zákona o ochrane pred útokmi chráneného živočícha“. Návrh ústavného zákona o ochrane pred útokmi chráneného živočícha bol schválený vládou Slovenskej republiky na jej rokovaní dňa 27. marca 2024 uznesením č. 189/2024 (ďalej len „návrh ústavného zákona“).

Populácia medveďa hnedého na území Slovenskej republiky sa v súčasnom období odhaduje na približne 1 275 jedincov. Skutočnosť je však taká, že ide len o vedecký odhad štúdie Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky zo dňa 18. júla 2023, pričom opakujúce sa incidenty neregulovaného pohybu medveďa hnedého (vrátane vzniku nebezpečných situácií, resp. situácií ohrozujúcich ľudské životy a zdravie) a ich zvyšujúca sa tendencia nasvedčuje, že odhad Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky je nepresný a populácia medveďa hnedého na území Slovenskej republiky je omnoho väčšia. Skutočností, ktoré indikujú celkový nárast početnosti medveďa hnedého na území Slovenskej republiky, je viacero. Niekdajší výskyt medveďa hnedého v horských oblastiach, ktoré sa vyznačujú vysokou lesnatosťou, sa postupom času zmenil aj na jeho zaznamenaný a zdokladovaný výskyt v oblastiach akými sú pahorkatiny, nížiny a, v neposlednom rade, osídlené oblasti, čo spôsobuje zvyšujúci sa počet vzniknutých situácií, kedy dochádza k ohrozeniu ľudských životov a zdraviu. V uplynulom období okrem výskytu medveďa hnedého rezonuje taktiež problematika škôd spôsobených medveďom hnedým na majetku, včelstvách, hospodárskych zvieratách a poľnohospodárskych plodinách, ovocných či lesných drevinách. Najcitlivejšie je však aj v očiach širokej verejnosti vnímaná otázka nebezpečných stretov medveďa hnedého s človekom.

Návrh ústavného zákona reaguje primárne na opakujúce sa situácie, kedy bol výskyt medveďa hnedého (najmä v poslednom období) zaznamenaný v husto osídlených oblastiach či katastrálnych územiach obcí, ktoré rozhodne nemožno vnímať ako oblasti prirodzeného výskytu medveďa hnedého (najviac rezonuje výskyt medveďa hnedého dňa 17. marca 2024 vo frekventovanej časti mesta Liptovský Mikuláš, kedy došlo aj k zraneniu piatich osôb). V tomto, pre medveďa hnedého, neprirodzenom prostredí dochádza k výraznej modifikácii prirodzeného správania tohto celoročne chráneného živočícha, ktoré má za následok ujmy na zdraví a majetku osôb. Aktuálna situácia týkajúca sa výskytu medveďa hnedého vzbudzuje výrazné znepokojenie širokej verejnosti, nakoľko, zatiaľ čo jedince medveďa hnedého strácajú prirodzenú plachosť, v prípade ľudí žijúcich na území Slovenskej republiky, oprávnene vzrastajú obavy a strach z potenciálneho útoku voľne pohybujúcich sa jedincov medveďa hnedého.

Výrazné zvýšenie populácie medveďa hnedého na našom území si bezpochyby vyžaduje účinnú reguláciu, ktorá zabezpečí primeranú ochranu ľudského zdravia a životov. Ochrana rastlín a živočíchov nemôže byť nadradená ochrane života a zdravia človeka, pretože je to práve ochrane života a zdravia človeka, ktorá musí mať najvyššiu prioritu a byť favorizovaná z pozície ochrany Slovenskou republikou. Z uvedených dôvodov vznikla na území Slovenskej republiky potreba právnej regulácie týchto problematických, nebezpečných a čoraz častejšie vyskytujúcich sa situácií, ktorej cieľom je predísť a odvrátiť vznik pomenovaných situácií nebezpečného stretu človeka a voľne pohybujúceho sa medveďa hnedého a tak zabrániť možným potenciálnym následkom v podobe priameho ohrozenia alebo poškodenia života a zdravia človeka.

Súčasný legislatívny rámec Slovenskej republiky, na rozdiel od právnych poriadkov iných členských štátov Európskej únie, neustanovuje takmer žiadne osobitné výnimky, ktorými by bolo možné efektívne dosiahnuť účel ochrany života a zdravia ľudí a nadradiť ho tak nad ochranu medveďa hnedého. Jedinú zákonnú výnimku v prípade samotnej zákonnej ochrany medveďa hnedého možno registrovať v prípade § 40 ods. 2 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, v zmysle ktorej orgán ochrany prírody môže povoliť výnimku z podmienok ochrany chránených druhov, vybraných druhov rastlín a vybraných druhov živočíchov, a to len ak neexistuje iná ekonomicky a technicky realizovateľná alternatíva a výnimka neohrozí zabezpečenie priaznivého stavu populácie dotknutého druhu v jeho prirodzenom areáli. Je preto zrejmé, že súčasný legislatívny rámec nie je postačujúci na efektívnu a aktuálnu ochranu života a zdravia osôb na území Slovenskej republiky.

Na základe uvedených skutočností z dôvodu možného ohrozenia bezpečnosti obyvateľstva je potrebné podľa § 89 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. o rokovanom poriadku Národnej rady navrhnúť Národnej rade Slovenskej republiky, aby sa uzniesla na skrátrenom legislatívnom konaní o vládnom návrhu zákona.